

POSTANOWIENIE

Dnia 7 października 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Beata Janiszewska

w sprawie z powództwa Z. P. i J. P.

przeciwko S. P.

o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 7 października 2020 r.,

na skutek skargi kasacyjnej powodów

od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 24 maja 2019 r., sygn. akt [...],

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,

2. nie obciąża Z. P. i J. P. kosztami postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

Powodowie Z. P. i J. P. wnieśli skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...), oddalającego apelację powodów od wyroku Sądu Okręgowego, którym oddalono powództwo o zobowiązanie pozwanej do złożenia bliżej określonego oświadczenia woli, w następstwie odwołania przez powodów darowizny nieruchomości lokalowej, dokonanej na rzecz córki, pozwanej S. P.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna to nadzwyczajny środek zaskarżenia o celu przede wszystkim publicznoprawnym. Celem tym jest zapewnienie jednolitości orzecznictwa oraz spójności i prawidłowości wykładni prawa. Realizacji powyższej

funkcji służy uregulowana w art. 398⁹ § 1 i 2 k.p.c. instytucja przedsądu. Stosownie do ww. przepisów Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Podejmowanie odrębnej decyzji w przedmiocie przyjęcia skargi do rozpoznania ma również na celu realizację zasady szybkości postępowania oraz pozwala zaakcentować wysoce sformalizowany charakter postępowania przed Sądem Najwyższym, o którym świadczą określone wymagania konstrukcyjne skargi kasacyjnej.

Jako przyczynę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący wskazali występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego. Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem odwołanie się do tej przesłanki wymaga poprawnego zidentyfikowania problemu, w tym odniesienia go do konkretnych przepisów. Konieczne jest także przedstawienie argumentów prowadzących do rozbieżnych ocen danego zagadnienia (postanowienie Sądu Najwyższego z 10 maja 2001 r., II CZ 35/01). Podniesiony problem musi też charakteryzować się nowością; zagadnienie, które było już przedmiotem wypowiedzi Sądu Najwyższego, co do zasady traci ten walor (postanowienie Sądu Najwyższego z 19 marca 2012 r., II PK 294/11). Istotność problemu prawnego wyraża się zaś w tym, że ma on znaczenie precedensowe dla rozstrzygania podobnych spraw lub rozwoju jurysprudencji (postanowienie Sądu Najwyższego z 23 marca 2012 r., I CSK 496/11). Tylko we wskazanych wyżej okolicznościach może być realizowana publicznoprawna funkcja skargi kasacyjnej. Jednocześnie przedstawiony Sądowi Najwyższemu problem musi mieć konkretny związek z rozstrzygnięciem danej sprawy, to jest z zarzutami skargi oraz podstawą prawną i faktyczną zaskarżonego wyroku (postanowienie Sądu Najwyższego z 21 maja 2013 r., IV CSK 53/13). Przyjęcie sprawy do rozpoznania ma bowiem na celu zarówno realizację interesu publicznego jak i ochronę praw prywatnych.

Skarżący wskazali, że „w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne wymagające zmiany dotychczasowej wykładni art. 898 § 1 k.c. i sposobu oceny stopnia niewdzięczności/konfliktu, uwzględniając zmianę postrzegania w ostatnich

latach w społeczeństwie konfliktów w rodzinie jako przemocy w rodzinie oraz zmianę procedur postrzegania przemocy w rodzinie i przesunięcie akcentu na szczególnie wnikliwą ocenę zeznań obdarowanego - agresora - i osób związanych z agresorem w procesie i ocenie ich wiarygodności pod kątem zarejestrowania strony pozwanej jako agresora przemocy domowej”.

Tak ujęty problem jurydyczny nie spełnia wymagań stawianych zagadnieniu prawnemu w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. Skarżący nie formułują bowiem kwestii, która wymagałaby rozstrzygnięcia w sposób zdatny do zaaplikowania konkretnego stanowiska w innych sprawach o tym samym przedmiocie, lecz postulują generalną zmianę sposobu oceny zeznań „obdarowanego - agresora - i osób związanych z agresorem” oraz polemizują z oceną materiału sprawy dokonaną przez Sąd Apelacyjny. Wnikliwa analiza wyników postępowania dowodowego, nie tylko zeznań jednej ze stron, jest konieczna w każdym postępowaniu sądowym. Trudno również założyć, by intencją skarżących mogło być dążenie do ukształtowania się w praktyce orzeczniczej stanu, w którym szczególnie wnikliwie badane są wyłącznie zeznania jednej strony sporu, natomiast zeznania jej adwersarza są poddawane bardziej pobieżnej ocenie.

Podstawowe znaczenie ma jednak okoliczność, że sposób ujęcia zagadnienia prawnego dotyczy w istocie kwestii procesowych i nieznanego podstaw wiązania Sądu powszechnego dyrektywami określonego kierunku badania materiału sprawy, w tym oceny przeprowadzonych dowodów. Świadczy o tym m.in. wskazywanie przez skarżących na potrzebę wyjaśnienia, czy przedstawienie dowodu z postaci niebieskiej karty założonej pozwanej „nie przemawia za przypisaniem przez Sądy większej wagi zeznaniom powodów, w następstwie czego za stwierdzeniem udowodnienia przez powodów roszczenia”.

Wbrew zatem przytoczonej wyżej treści zagadnienia prawnego, celowość jego rozpoznania nie może być wiązana z dokonaniem wykładni art. 898 § 1 k.c. W istocie bowiem skarżący, o czym dobitnie świadczy uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, sedno swojej argumentacji sprowadzają do zakwestionowania wyników oceny dowodów, będącej osnową zaskarżonego wyroku, a w następstwie tego również do podważania stanowiska

o braku podstaw subsumpcji poczynionych ustaleń faktycznych pod normę prawa. Problem przedstawiony jako istotne zagadnienie prawne nie może jednak sprowadzać się do wyrażenia przez skarżącego wątpliwości odnośnie do prawidłowości rozstrzygnięcia jego indywidualnej sprawy (postanowienie Sądu Najwyższego z 20 stycznia 2016 r., I PK 81/15). Z uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania wynika również przekonanie skarżących o podstawach do krytycznej weryfikacji wiarygodności zeznań określonych osób, tymczasem ten kierunek argumentacji nie ma związku z postawieniem i potrzebą rozstrzygnięcia zagadnienia prawnego. Jak uprzednio wskazano, ocena dowodów każdorazowo pozostaje w gestii właściwych w sprawie sądów, a reguły procesu cywilnego nie pozwalają na formułowanie generalnych i abstrakcyjnych reguł dawania wiary określonym kategoriom osób.

Niezależnie od wskazanej wyżej dysharmonii między przywołaną osnową zagadnienia prawnego i jego uzasadnieniem, wypada przypomnieć, że zagadnienie prawne, aby mogło być przyczyną przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ma wystąpić „w sprawie”. Rozstrzygnięcie problemu prawnego musi zatem być istotne dla rozstrzygnięcia o zasadności skargi, tzn. mieć związek z treścią sformułowanych w niej zarzutów. W skardze kasacyjnej zostały zawarte trzy zarzuty, z których jeden miał wprawdzie dotyczyć błędnej wykładni art. 898 § 1 k.c., lecz w istocie sprowadzał się do zakwestionowania oceny dowodów dokonanej przez Sąd II instancji. Wypada podkreślić, że podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów, zarówno formułowane wprost, jak i włączane w tok argumentacji formalnie dotyczącej wystąpienia zagadnienia prawnego, potrzeby wykładni przepisów czy oczywistej zasadności skargi kasacyjnej, lecz w rzeczywistości będące próbą obejścia normy wynikającej z art. 398³ § 3 k.p.c. Niedopuszczalność zarzutu związanego z przedstawionym zagadnieniem zrywa więź tego zagadnienia ze sprawą; to zaś wyklucza możliwość przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania ze wskazanej przez skarżących przyczyny. Pozostałe zarzuty dotyczą naruszenia prawa procesowego, wobec czego nie mogą pozostawać w związku z zagadnieniem prawnym dotyczącym wykładni art. 898 § 1 k.c.

Kierując się przedstawionymi motywami, Sąd Najwyższy uznał, że w skardze kasacyjnej nie wykazano, by zachodziły przyczyny określone art. 398⁹ § 1 k.p.c., co uzasadniało odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 102 k.p.c., uwzględniając trudną sytuację majątkową i życiową skarżących oraz przedmiot sprawy, w której ocena jurydyczna była częściowo wynikiem badania skomplikowanych relacji rodzinnych między stronami sporu.

Z uwagi na powyższe, na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c. orzeczono, jak w sentencji postanowienia.

jw